

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj: 01-400-398/MG/03

IZVJEŠĆE O REVIZIJI
MINISTARSTVO ZA EUROPSKE INTEGRACIJE BiH
ZA 2002.

Sarajevo, srpanj 2003.

KAZALO

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE	4
2.1.	Transformacija Ministarstva u Direkciju za europske integracije	4
2.2.	Sustav internih kontrola	4
2.2.1.	Troškovi angažiranja vanjskih konzultanata	5
2.2.2.	Planiranje i izvršenje proračuna	5
2.3.	Izvešće o informacijskom sustavu	6
2.3.1.	Administrativna i organizacijska kontrola	6
2.3.2.	Zaštita i čuvanje podataka	6
2.3.3.	Sigurnost IT sustava	7
2.3.4.	Aplikativne kontrole	7
3.	OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2001. GODINU	7
4.	SAŽETAK	8

1. MIŠLJENJE REVIZORA

1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvješća (uključujući i odluke rukovodstva) Ministarstva za evropske integracije BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) u svezi finansijske 2002. godine.

Revizija je izvršena u dva razdoblja: od 26.11. do 03.12.2002. kao prethodna revizija, a završna od 07.05. do 14.05.2003., na temelju odredbi Zakona o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH ('Službeni glasnik BiH', br. 17/99).

U ovlasti je Ureda za reviziju da sukladno općeprihvaćenim revizijskim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI, objavljenim u 'Službenom glasniku BiH', br. 05/01) izvrši reviziju finansijskih izvješća s ciljem procjenjivanja jesu li ona predstavljena na fer i istinit način.

Odgovornost za finansijska izvješća snosi rukovodstvo Ministarstva, a odgovornost Ureda za reviziju se svodi na izražavanje mišljenja o tim izvješćima na temelju provedene revizije.

Sukladno Zakonu o reviziji (članak 13., stavak 4.), pri izvješćivanju o javnim računima naša je obveza izvijestiti:

- jesu li računi sačinjeni sukladno važećoj zakonskoj regulativi;
- predstavljaju li godišnja izvješća točan i istinit prikaz poslovanja tijekom godine i stanja na kraju godine;
- o ekonomičnosti, učinkovitosti i uspješnosti kojom su institucije koristile javna sredstva u obnašanju svojih funkcija.

1.2. Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih temelja za procjenu prikazuju li finansijska izvješća stanja fer i istinito. Stoga je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka uprave Ministarstva. Revizijom je obuhvaćena primjena zakonskih i drugih propisa, organizacija Ministarstva, te finansijsko-računovodstveno poslovanje Ministarstva.

Za revidirana finansijska izvješća Ministarstva za 2002. izražavamo mišljenje sa rezervom iz sljedećih razloga:

- **slabosti u sustavu internih kontrola, uključujući i slabosti uočene u transformaciji Ministarstva u Direkciju za evropske integracije BiH.**

2. NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE

2.1. Transformacija Ministarstva u Direkciju za europske integracije

Revizijom poslovanja utvrdili smo kako je Ministarstvo prestalo sa radom i transformiralo se u Direkciju za europske integracije (u daljnjem tekstu: Direkcija). Primopredaja materijalno – tehničkih sredstava, službenih akata, financijskih obveza i preraspodjela uposlenika nije urađena do momenta završetka revizije. Činjenica je i to kako Vijeće ministara nije donijelo odgovarajuće odluke (neslužbeno, iste su u proceduri donošenja), te tako nisu stvoreni preduvjeti za rješavanje pravnog statusa kako uposlenika tako i prenosa sredstava sa Ministarstva na Direkciju.

Ured za reviziju skreće posebnu pozornost rukovodstvu Direkcije da problematici prenosa sredstava i statusa uposlenika pristupi maksimalno ozbiljno kako bi se ove aktivnosti izvršile sukladno propisima i odlukama koje donese Vijeće ministara. Primopredaju spomenutih sredstava obvezno izvršiti komisijski uz sačinjavanje zapisnika. Za sve nejasnoće i dileme u samom procesu prenosa konzultirati odgovarajuće službe Vijeća ministara, u suprotnom nedosljednosti i neraščišćavanja stanja bit će uzrok daleko većeg broja negativnih posljedica.

2.2. Sustav internih kontrola

Tijekom revizije poslovanja uočene su određene slabosti u sustavu internih kontrola rukovodstva, a koje se odnose na nepostojanje određenih internih pravila i procedura (primjerice: uporaba kako službenih tako i privatnih automobila u službene svrhe, primanje i davanje darova, troškova reprezentacije itd). Nepostojanje takvih pravila i procedura može dovesti do neekonomičnog i neefikasnog trošenja proračunskih sredstava, a ujedno se smanjuje sustav kontrole rukovodstva na operativnim procesima.

Ured za reviziju sugerira poduzimanje dodatnih napora na poboljšanju sustava internih kontrola, a posebice naglašavamo rukovodstvu novosnovane Direkcije kreiranje takvog sustava internih kontrola, koji bi preventivno otklanjao nepravilnosti i nezakonitosti u radu. Također preporučamo uspostavu procedura koje će osigurati financijsku transparentnost, odgovornost i izvještavanja u cilju racionalnijeg i zakonitog poslovanja.

2.2.1. Troškovi angažiranja vanjskih konzultanta

Ured za reviziju skreće pozornost da se prilikom angažiranja vanjskih konzultanata (proračunska linija Ugovorene usluge) vodi računa o načinu izbora stručnih konzultanata sukladno zakonskim propisima koje reguliraju ovo područje. S obzirom da Ministarstvo/Direkcija stoji pred značajnim i dugotrajnim procesom pridruživanja EU, nije teško pretpostaviti da će se na tom putu koristiti veliki broj konsultantskih i prevodilačkih usluga, stoga smatramo značajnim da rukovodstvu Direkcije skrenemo pozornost da proces izbora učini maksimalno transparentnim i omogućiti jednakopravno učešće svim potencijalnim kandidatima koji zadovoljavaju kriterije kvaliteta. Kada je u pitanju javnost i transparentnost pribavljanja prevodilačkih i konsultantskih usluga sugeriramo korištenje javnog oglašavanja i u slučajevima kada su iznosi niži od zakonskog cenzusa. Skrećemo pozornost o godišnjim planovima i potrebama kako ne bi dolazilo do prekoračenja iznosa raspoloživog za konsultantske i prevodilačke usluge.

Ured za reviziju sugerira dosljedno poštivanje zakonskih procedura o javnim nabavkama kako roba tako i usluga na javan i transparentan način, u cilju efikasnog, racionalnog i zakonitog poslovanja, te kako bi se osigurala tržišna jednakopravnost.

2.2.2. Planiranje i izvršenje proračuna

Tijekom revizije, utvrđeno je kako proračun Ministarstva za 2002. godinu iznosio 2.128.172,00 KM (unutar ovoga iznosa tijekom godine vršena razna restrukturiranja skoro po svim proračunskim stavkama). Korištenjem proračunske rezerve u iznosu od 22.575,00 KM proračunom ukupna planirana sredstva za 2002. godinu iznose 2.150.747,00 KM, dok je proračun realiziran u iznosu od 1.742.347,00 KM ili 81% u odnosu na planirana sredstva.

Analizirajući planirani i ostvareni proračun za 2002. godinu, te restrukturiranje rashoda u mnogim stavkama, kao i korištenje proračunske rezerve, zaključili smo kako planiranje proračuna za 2002. godinu nije u cijelosti urađeno temeljito i kvalitetno, zbog čega su pokrenuti mnogi zahtjevi za restrukturiranje i korištenje proračunske rezerve.

USPOREDNI PREGLED PLANIRANIH I OSTVARENIH RASHODA U 2002. GODINI

Red. Broj	Vrsta rashoda	Proračun za 2002. godinu	Restruktuir. rashoda po Odluci V.M. br. 127/02 i	Budžetska rezerva za 2002. god.	Donacija Kanadske ambasade	Ukupno sredstva za 2002.	Ukupno utrošeno u 2002.	Razlika (7-8)	Indeks (8/7)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	TEKUĆI IZDACI	1.795.572,00	1.795.572,00	22.575,00		1.818.147,00	1.724.048,00	94.099,00	94,00
1.	Plaće uposlenih	1.296.233,00	1.243.233,00			1.243.233,00	1.203.364,00	39.869,00	96,00
2.	Naknade troškova uposlenih	242.085,00	290.085,00	22.575,00		312.660,00	297.274,00	15.386,00	95,00
3.	Putni troškovi	70.000,00	83.000,00			83.000,00	64.309,00	18.691,00	77,00
4.	Izdaci za komunalne usluge	64.000,00	46.049,00			46.049,00	45.167,00	882,00	98,00
5.	Nabavka materijala	25.000,00	18.000,00			18.000,00	14.918,00	3.082,00	82,00
6.	Izdaci za us. prevoza i goriva	12.149,00	21.000,00			21.000,00	16.322,00	4.678,00	77,00
7.	Unajmljiv. imovine i opreme	350,00	350,00			350,00	300,00	50,00	85,00
8.	Izdaci za tekuće održavanje	12.000,00	21.400,00			21.000,00	20.589,00	411,00	98,00
9.	Izdaci za osiguranje	5.445,00	9.545,00			9.545,00	8.838,00	707,00	92,00
10.	Ugovorene usluge	68.310,00	63.310,00			63.310,00	52.967,00	10.343,00	83,00
II	KAPITALNI IZDACI	40.000,00	40.000,00		42.600,00	82.600,00	18.299,00	64.301,00	22,00
III	PROGRAMI POSEBNE NAMJENE	250.000,00	250.000,00			250.000,00	0,00	250.000,00	0,00
1.	Sredstva za provedbu studije o izvodivosti	250.000,00	250.000,00			250.000,00	0,00	250.000,00	0,00
IV	UKUPNO	2.085.572,00	2.085.572,00	22.575,00	42.600,00	2.150.747,00	1.742.347,00	408.400,00	81,00

Ured za reviziju sugerira da se izvrši temeljita analiza planiranog i ostvarenog proračuna, te analiziraju razlozi za potrebom restrukturiranja i korištenja proračunske rezerve, kao i da se ubuduće pristupi temeljitijem i kvalitetnijem planiranju proračuna na svim razinama koje učestvuju u pripremi i usvajanju istog. Posebice naglašavamo potrebu usuglašavanja planiranja proračunskih prihoda i rashoda sa planiranim ciljevima i zadacima koje Ministarstvo – Direkcija treba ostvariti.

2.3. Izvješće o informacijskom sustavu

Ministarstvo prema svojoj sistematizaciji ima uposlene informatičare koji brinu o održavanju i razvoju informacijskog sustava.

Ministarstvo posjeduje 27 računala i 11 printera koji su povezani u jedinstven informacijskih sustav putem lokalne mreže (LAN). Vezom preko lokalnog provajdera Internet usluga, sva računala imaju pristup Internetu 24 sata.

Računala rade na Windows OS za koje imaju licence, uključujući instalirane licencirane MS Office pakete koji se koriste za vršenje svakodnevnih uredskih poslova.

2.3.1. Administrativna i organizacijska kontrola

Razvojni plan informatizacije je sačinjen i usvojen od strane rukovodstva, međutim još nisu usvojena uputstva za korištenje osobnih računala i pohranjivanje i zaštitu podataka. Uputstvo o vođenju IT projekata je u fazi izrade.

Ured za reviziju sugerira Direkciji žurno donošenje i usvajanje spomenutih pravila i procedura.

2.3.2. Zaštita i čuvanje podataka

Sva računala imaju ulaznu šifru za pristup. Rezervne kopije podataka financijskog softvera i softvera za obračun plaća se prave redovito i diskete se odlažu u sef.

Rezervne kopije sa radnih stanica se ne prave, iako postoji sva oprema i tehnička osposobljenost, usljed čega može doći do gubljenja važnih informacija koje se tiču rada Ministarstva.

Nužno je uspostaviti sustav za sačinjavanje rezervnih kopija na centralnom serveru, te voditi računa da se te kopije prave redovito i podaci čuvaju na sigurnom mjestu.

2.3.3. Sigurnost IT sustava

Način povezivanja lokalne mreže Ministarstva na Internet nije riješen na najbolji način. Mreža je putem radio veze povezana na Internet bez firawalla "vatrozida" i bilo kakve druge zaštite. Također na računalima nema instaliranih licenciranih antivirusnih softvera, što predstavlja dodatnu opasnost za sustav.

Ministarstvo bi trebalo žurno riješiti sustav odgovarajuće zaštite mreže, kao i pitanje nabavkih antivirusnih softvera.

2.3.4. Aplikativne kontrole

Tijekom rada na ISFU sustavu, utvrđeno je da ne postoje odgovarajuće procedure koje reguliraju pitanje unosa podataka u sustav, te adekvatno izvještavanje o datim nalozima i unošenim transakcijama.

Potrebno je pojačati interne kontrole i financijsko izvješćivanje, te propisati odgovarajuće procedure za unos podataka u ISFU sustav, kako bi se rizik izostanka unosa, pogrešnog unosa ili duplog unosa smanjio.

3. OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2001. GODINU

Ured za reviziju izvršio je reviziju poslovanja Ministarstva za 2001. godinu o čemu je sastavljeno Izvješće. Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvješću i Ministarstvu je sugerirano da ih razmotri, te da poduzme određene operacije kako se utvrđene nepravilnosti i propusti ne bi ponavljali u daljnjem poslovanju.

Revizijom poslovanja za 2002. godinu utvrđeno je kako je u većem broju slučajeva postupljeno sukladno preporukama Ureda za reviziju, te su uočeni pomaci u poslovanju Ministarstva.

Realizirane preporuke:

- Ministarstvo je donijelo interne procedure stvaranja obveza kao i interni pravilnik kojim su regulirani troškovi mobilnih telefona.

Preporuke koje nisu izvršene:

- Ministarstvo nije donijelo interna pravila za troškove reprezentacije, uporabu vozila u službene svrhe i stručno obrazovanje i usavršavanje.

4. SAŽETAK

Ured za reviziju je izvršio reviziju financijskog poslovanja Ministarstva sukladno Zakonu o reviziji i INTOSAI standardima, uvažavajući opće uvjete okruženja u kojem je funkcioniralo Ministarstvo.

Revidiranjem poslovanja u 2002. godini utvrdili smo manji broj nepravilnosti i nedostataka. Posebice želimo ukazati na određene slabosti sustava internih kontrola koji se ogledaju u nedostatku nekih pravila i procedura za razne vidove troškova (vidjeti točku 2.2. ovog izvješća).

Tijekom revizije smo utvrdili kako Ministarstvo nije imalo u cijelosti odgovarajuće planiranje proračuna za 2002. godinu, te je zbog toga dolazilo do zahtjeva za restrukturiranjem skoro svih proračunskih pozicija (vidjeti točku 2.2.2.).

Revizijom smo utvrdili kako Ministarstvo nema kreiranu vlastitu IT strategiju tj. razvojni plan informatizacije (vidjeti točku 2.3.)

Revizionni tim visoko cijeni asistenciju koju ste nam osigurali tijekom revizije i koja je bila od velike pomoći.

Reviziju izvršili i izvješće sačinili:

1. Miro Galić, viši revizor _____
2. Nataša Kenjić, pomoćni revizor _____
3. Elvedin Grabovica, IT revizor _____

Sarajevo, 23.07.2003. godine

Izvješće uručeno Ministarstvu/Direkciji:

M.P.

Datum:

Potvrda prijema:

M.P.